

Konferenca o promociji duševnega zdravja otrok in mladostnikov

LEONIDA ROTVEJN PAJIČ*

Svetovalni center za otroke, mladostnike in starše, Ljubljana

Conference on child and youth mental health promotion

LEONIDA ROTVEJN PAJIČ

Consulting center for children, youth and parents, Ljubljana, Slovenia

Kolaborativni center Svetovne zdravstvene organizacije za duševno zdravje otrok in mladostnikov pri Svetovalnem centru za otroke, mladostnike in starše v Ljubljani, je v sodelovanju s Pediatrično kliniko in The British Council 12. in 13. maja 2000 priredil Drugo nacionalno konferenco o promociji duševnega zdravja otrok in mladostnikov. Naslov konference je bil Psihične travme v otroštvu in adolescenci.

Zadnjih deset let se Svetovalni center za otroke, mladostnike in starše v Ljubljani sistematično ukvarja s preprečevanjem psiholoških posledic travmatskih dogodkov pri otrocih in mladostnikih. Oblikovali so tudi tim za krizne intervence in izobraževalne programe, namen konference, ki so jo organizirali, pa je bil predstaviti najnovejša spoznanja o naravi psihičnih travm ter možnostih pomoči otroku, njegovim bližnjim in strokovnjakom.

Na konferenci so sodelovali domači in tuji strokovnjaki. Uvodno predavanje je imel dr. W. Yule, profesor otroške psihologije na Inštitutu za psihiatrijo Univerze v Londonu, predsednik britanskega Združenja za otroško psihologijo in psihiatrijo, strokovnjak za potravmatske stresne motnje, ki ima dolgoletne izkušnje psihološke pomoči ob množičnih nesrečah šolskih otrok in otrok v vojni. Prof. Yule je prikazal tudi videoposnetek terapevtske obravnave fobije pri šolskem otroku. Referati na plenarnem delu pa so pokrivali raznovrstna področja (dr. A. Mikuš Kos: Psihična odpornost in obvladovanje travme, V. Slodnjak: Travmatski dogodki in šola; dr. M. Tomori: Vloga travmatskih doživetij v etiologiji duševnih motenj; dr. O. Grad

*Naslov / address: Leonida Rotvejn Pajič, Svetovalni center za otroke, mladostnike in starše, Gotska 18, 1000 Ljubljana, Slovenija, e-mail: leonida.pajic@guest.arnes.si

Tekavčič: Smrt in žalovanje, dr. M. Breclj: Travmatska doživetja v družini ...).

Psihologi, zdravniki, učitelji, šolski svetovalni delavci in drugi strokovnjaki (s področja sodstva, socialnega varstva, policije) so na okroglih mizah in tematskih paralelnih simpozijih predstavili več kot 45 prispevkov iz lastne prakse, zlasti izkušnje o pomoči otrokom in mladostnikom, ki so bili udeleženi v prometnih nesrečah šolskih avtobusov, izkusili bridkost vojne, doživeli potres, zboleli za rakom in drugimi kroničnimi boleznimi, utrpeli poškodbe glave, bili trpinčeni in zlorabljeni ali doživeli smrt najbližjega. V svojih izkušnjah so posebno pozornosti posvetili predvsem celostnemu pristopu, medsektorskemu povezovanju in raznim oblikam pomoči otrokom.

Travmatski dogodki so žal tudi del šolske realnosti, saj lahko, ne glede na to, ali se zgodijo znotraj ali izven šolskega prostora oziroma dejavnosti (travmatski dogodek v otrokovi družini, smrtna nesreča sošolca, učitelja, prometne nesreče šolskih vozil, vrstniško nasilje, naravne nesreče, otroci begunci ipd.) močno vplivajo na učence, šolsko osebje in vsakodnevno delovanje šole. Zato je izrednega pomena »modrost pred dogodkom«, kar pomeni, da bi se naj šole vnaprej pripravile na možnost tragičnih dogodkov v svojem prostoru. Tako lahko v veliki meri blažijo posledice travmatskega dogodka in preprečijo dodatne neugodne učinke. Pri DZS je v pripravi knjiga domačih avtoric pediatrije in pedopsihiatrije dr. Anice Mikuš Kos in specialistke klinične psihologije Vere Slodnjak, ki vsebuje tudi navodila za pripravo šole na ukrepanje (krizni načrt - popis možnih travmatskih dogodkov in kriznih stanj, seznam služb in posameznikov, ki v določenih situacijah lahko nudijo podporo ali pomoč, oblikovanje šolskega kriznega tima, načrt poteka dejavnosti v različnih možnih kriznih situacijah).

Znaki psihične travme se pri otrocih in mladostnikih težko prepoznajo, zato je pomembno, da so učitelji in drugi strokovnjaki, ki delajo z otrokom, seznanjeni s simptomi psihične travme, ki se razlikujejo glede na kronološko in psihosocialno razvojno obdobje otrok. Pomembno je tudi, da se ob psihični travmi okrepijo naravni oporni sistemi v skupnosti in družini, tako da otroku pomagajo, da bi njegovo življenje čimprej spet potekalo na običajen način, da bi kmalu nadaljeval s svojimi rednimi dejavnostmi (šola, vrtec), se udeležil spominskih slovesnosti za umrliimi, obiskoval ranjene in poškodovane vrstnike, utrjeval vezi z bližnjimi.

Ob travmatskem dogodku je potrebno nuditi pomoč prizadetemu otroku, njegovim bližnjim in tudi »pomočnikom« – osebam, ki ob travmatskih dogodkih profesionalno ali prostovoljno pomagajo travmatiziranim in drugim udeležnim v nesreči (psihologi, učitelji, socialni delavci, šolski svetovalni delavci, zdravstveni delavci). Ker je mentalno zdravje pomočnikov lahko močno ogroženo, so na konferenci govorili tudi o možnostih za njihovo psihološko zaščito.